

JOC DEL TEMPS *

L'AMOR, company —ja ho veig—, et preocupa, i et maltracta. I em demanes ajut talment la meua maduresa fos un consultori sentimental. Si més no, no sóc jo, ara com ara, cap oracle dels déus, ni un bon conseller, en aquest aspecte.

Què vols que et diga...? L'amor —ja saps— és la més meravellosa de les estupideses, la gran paraula absurda.

Envia a fer la mà la grossa bruixa que et castiga. I si no pots, si no pots oblidar-te'n, estima-la en el somni, en el poema, en la misèria, en la memòria. Però no li ho faces saber. No mai dels mais. Se te'n burlarà. L'amor, amic, és la més bèstia de les crueldats quan l'altra banda no comparteix tal passió.

Què més dir-te? Tota la vida, tota, he cregut i esperat aquest déu. I l'he tingut, i conegut, i, com diria un romàntic, he tastat la seua fel bellíssima. Però...

L'amor, ben sovint, no té res a veure amb la persona estimada. Si aquesta —com tu dius— no accepta la teua proposta sentimental, enamorat de l'amor, canta't un bolero, i a ella oblida-la, esborra-la, converteix-la en paraules, en records, fes-la la més alta bellesa que no mereixerà. Però no li ho faces saber directament, te n'advertesc. Se te'n riurà. I això et farà mal. I patiràs. I...

* Aquestes proses —poètiques?— pertanyen al llibre fragmentari —diàteri?— que du per títol «El cingle verd». Aquestes proses no representen una mostra del conjunt, ni tan sols del capítol d'on han estat tretes; són uns fragments escollits no a l'atzar.

ESCRIC la crònica subjectiva d'uns instants a l'atzar. Aquest món, la vida, ens permet d'oferir alguna cosa més? Oferir és escriure. I oferir a qui? La gent, el poble, el públic, el silenci, u mateix? No importa, finalment, el destinatari. Algú, en qualsevol indret de l'univers que hom tria, amerat de la seua experiència, ens interpretarà, menysprearà, o oblidarà, algun dia. Això no simplifica la complexitat del gest de l'expressió. Un home —algú— escriu, descriu, s'inscriu, des d'un espai concret, la pròpia experiència en tant que individu irrepètible.

Contra l'oblit, contra el poder, contra la misèria que ens conforma i aclapara. Per u mateix i per la vida; pel crit que trau de la boira. Contra la desesperança, pel gaudi present, bufons i testimonis d'un temps i una mirada.

A L'ALTRA BANDA del carrer una pintada en esprai negre fa: *Tot és relativament importantíssim*

L'acurada calligrafia de la dita, hi delata un escriptor culte, de bon col·legi.

Sobre una paret blanca. Les lletres, manuscrites, s'ofereixen impúdiques, descarades. A qualsevol vianant. He dit una superfície blanca, però, realment, ben mirada, la blancor és matisable; l'oratge ha anat embrutant-la, omplint-la dels seus signes, donant-li un to viscut, gastat, de cosa feta. El blanc esdevé groc, el groc acaba en verd, el verd s'hi torna negre. Hi ha l'escriptura del sol, la de la pluja, la de la calç, i la terra, i el ferro del rodat, i unes fulles, la tardor, l'hivern, açò i allò, i més. L'art dels elements, com el llibre de pluja de Joan Brossa.

Amb tot i això les lletres hi són ben visibles. Com un cartell publicitari, però més discret, no tant provocador, més artesanal. A banda que no pretén vendre res a ningú. S'hi tracta d'unes simples línies ondulants, com el joc d'un xiquet. Tothom que passa per la carretera, siga a peu o amb cotxe, se les hi troba, no davant dels nassos, sinó lleugerament insinuants, a la vora, com qui no vol. A qui no li atrau de llegir-les, o ni tan sols mirar-les, no les llegeix ni les mira; només en no distraure's una miqueta, i dur la vista en front talment la mili, ja n'hi ha prou. Fins i tot, com la paret és tan baixa, no cal cap esforç visual, ni per llegir allò que diu, ni per passar-ne de llarg.

Un esprai negre. Una nit de lluna plena. Sobre la tanca emblanquinada quatre mots. Jo me'ls llegesc, en eixir de casa, cap al treball, cada matí. Com una consigna, una oració, un salut, la frase m'espera. Segons i com, les paraules em somriuen, o ploren, o em narren una història, em pinten una imatge, s'enterboleixen, desapareixen, no res. La màxima, quieta, però canviant a cada instant. Serà la pluja que va esborrant-la? Serà el sol que resseca el grafisme? Serà la pols que amaga el negre i l'agrisa? *¿Serà una rosa, serà un clavel?*

Tot és relativament importantíssim
així, contundentment.

TOT PERFECTE. Tot fa olor de prompta primavera. Tot són ulls esclatants. La casa, plena de flors, ací i allà, queda preciosa. Damunt la barana, al racó del rellotge, a sobre mil tauletes silencioses... flors, flors, flors. Collides arreu de la mirada, oferides gratuïtament al plaer de la contemplació, a l'espectacle del passeig: ací uns lliris morats, enllà un romer blavenc, uns lilàs entreoberts...

Tot i això...

Talment un museuet de silenci.

«Ací, senyors i senyores, l'insigne escriptor X va viure i realitzar les seues millors obres. Observen alguns dels seus manuscrits, una fotografia familiar, i la carasseta que hom li feu una volta expirat l'alè darrer...»

Els lliris, moradencs, recargolats, tan modernistes ells, tan de Van Gogh, s'han marcit damunt la barana, enfront dels meus ulls d'ara, tacant el terra net. Darrera d'ells, agònics, la música, el giradiscs en marxa, a tota paleta: Chopin, Chopin, Chopin!

No he dormit en tota la nit. Voltes, revoltes, pensaments obsessius, castells enderrocats, rostres del desig, paraules escanyant el cervell, miratges. Entre tots m'ho han impedit.

Com un mar mort, els llençols, exageradament blancs. Sobre el tocador, repetint-se a l'espill, un ramellet puríssim, branquetes d'ametler ja desfullades de pètals, de màrtir innocent. No hi ha res, en aquesta cambra, que reflectesca passió. Verd dolç, or vell. No he pogut pegar ull. I només sentir i veure l'alba per la finestra, m'he alçat del llit, n'he sortit, al jardí.

Fa núvol. Fa un gris oratge d'hivern. Fa lleig.

Me'n torne a dins. Tot és un immens soroll de rellotges: ja sé, ja sé, ja sé! El temps, l'amor, tu i jo, mentides tot, mentides. Massa que ho sé. No crides tants silencis. Ja sé que el temps ho torna tot, ho cura tot, ho mata tot. Quin procés de fred cap a la fosca!

«Bon senyor:

Què fa vostè, insignificant criatura que no

vol ser adult, muntant-s'ho de profeta, de saurí, de geni de les lletres?

Oh, innocent!

Avui és divendres Sant i Déu és mort. Que no ho recordeu?

Avui no pots cantar, ni cridar, ni beure, ni follar, ni tan sols parlar. Només plorar; plorar, ja ho saps.

Avui és dia de dol, i els altars van tapats i marcits, com aquests lliris; i les esglésies pudeixen de cera i cartonatges. El Crist, l'amor, ha mort sobre la creu. Ho entens?

Tot és un procés cap al no-res, que diria el filòsof. Ves-te'n, a missa, ves-te'n, i sabràs quina pena.»

Les coses cal saber-les si no vols que t'agullonen. Dieu-me, amics llunyans, què és més preferible: saber-se sol al món, o sentir aquesta tremolor que m'abandona...? Em manquen les respostes.

LA HISTÒRIA —una història— comença amb un home —l'home— que un bon dia (mira la puta xamba!) va i descobreix una imatge davant, o dins, dels ulls. Tot seguit vol plasmar-la en un quadre.

La imatge és:

Un llenç, quadrat, com és habitual, tot d'un color roig-terròs, el qual és travessat, si és, o té forma, de paquet, amb un cordell; si és matèria gemegant, és a dir carn viva, per múltiples venes; i si és una porció de terra hi haurà rius. Aquest llenç quadrat era tot treballat amb llums, que a cada quatre instants encenien el cordell-venes-riu d'un verd lluent, íssimament, fort, capaç de sorprendre els ulls secs de la gent.

Una volta realitzada la imatge l'home fa, amb aquest quadre, una exposició. A la galeria més important. A la dita exposició, única i irrepètible, assisteix el públic més culte de la ciutat.

Oh!

Oh, Oh!

Oh, Oh, Oh!

Això fou tot.